

Asia: VN/36398/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta laiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Kansaneläkelaitokselle on ehdotettu oikeutta saada ja käsitellä tietoja siten, että tiedonsaantioikeus mahdollistaisi tietojen hyödyntämisen Kansaneläkelaitokselle sen tekemään tutkimukseen, tilastojen, arvioiden ja ennusteiden ja lainsäädännön kehittämistä varten. Tutkimus, tilastointi, arvioiden ja ennusteiden ja lainsäädännön kehittäminen on jo nykyiselläänkin säädetty laissa Kansaneläkelaitoksesta sen 2 §:ssä Kansaneläkelaitoksen tehtäväksi.

Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste uudelle käyttötarkoitukselle olisi luonnoksen mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta sekä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien henkilötietojen käsittelyn kohdalla lisäksi yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen peruste.

Luonnoksessa esitetään henkilötietojen käsittelyn mahdollistamista alkuperäisestä käyttötarkoituksesta poikkeavaan käyttötarkoitukseen, jotta Kansaneläkelaitos pystyy sille laissa asetettua tehtävää hoitamaan nykyistä paremmin.

Luonnoksen mukaan Kansaneläkelaitoksen tulee ilmoittaa tästä uudesta henkilötietojen käyttötarkoituksesta myös rekisteröidyille, ja informoitava asiakkaitaan muutoinkin henkilötietojen käsittelystä uusien tiedonsaantioikeuksien perusteella.

Tietosuojavaltuutettu toteaa, että yleinen tietosuoja-asetus mahdollistaa kansallisen liikkumavaran, jonka perusteella voidaan lailla säätää henkilötietojen käsittelystä myös muuta kuin alkuperäistä käyttötarkoitusta varten. Tällaiselle käsittelylle on oltava kansallisessa laissa säädetty selkeä käsittelyperuste. Lausuttavana olevassa luonnoksessa käsittelyperuste näyttäisi olevan selkeä ja sitä on myös perusteluissa selvennetty. Luonnoksen mukaan uusilla tiedonsaantioikeuksilla ei ole tarkoitus myöskään rajoittaa yleisen tietosuoja-asetuksen takaamia rekisteröidyn oikeuksia. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin toteaa, että hallituksen esityksen luonnoksesta ei käy ilmi, minkä vuoksi 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan katsottaisiin soveltuvan paremmin käsittelyperusteeksi kuin 6 artiklan 1 kohdan 3 alakohta ja tietosuojalain 4 §:n 1 momentin 2 kohta. Tietosuojavaltuutettu katsoo, että perusteluja tulisi tältä osin vielä täydentää.

Luonnoksen mukaan jatkossa lakiin perustuen Kansaneläkelaitoksen ei olisi tarpeen ilmoittaa päätöksessään asian ratkaisseen työntekijän nimeä.

Tietosuojavaltuutetun toimistoon on tullut joitakin yksittäisiä yhteydenottoja liittyen siihen, että Kansaneläkelaitoksen päätöksissä ei ole ollut nähtävissä päätöksen tehneen työntekijän nimitietoa.

Vastauksissaan näihin yhteydenottoihin tietosuojavaltuutetun toimisto on lähtenyt siitä, että päätöksen tekijän nimen näkymisen puuttuminen asiakkaalle lähetetyssä päätöksessä on ensisijaisesti hallintolakiin ja sen soveltamiseen liittyvä asia ennemmin kuin tietosuoja-asetuksen mukaisiin rekisteröidyn oikeuksiin liittyvä asia.

Rehtonen Terhi

Tietosuojavaltuutetun toimisto - Tietosuojavaltuutettu Anu Talus